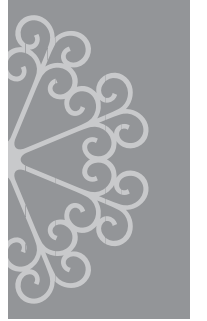

בית מדרש

491

בשבילי הפרשה

פרשת ויקרא תשפ"ב

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	5:51
Brooklyn, NY	5:40
Chicago, IL	5:32
Houston, Texas	6:09
Johannesburg, S. Africa	6:10
Lakewood/Deal, NJ	5:41
London, UK	5:43
Los Angeles, CA	5:39
Manchester, UK	5:50
Monsey, NY	5:40
Montreal, Quebec	5:36
Passaic, NJ	5:40
Toronto, Ontario	6:01
Yerushalayim	5:08
Zurich, Switzerland	6:07

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ויקרא

קריאה בס"ת ודין זכור ולא תשכח

מגילה י"ח ע"א על קריאת המגילה קראה על פה לא יצא וכו' מנלן אמר רבא אתיא זכירה כתיב הכא והימים האלה נזכרים וכתיב התם כתב זאת זכרון בספר, "מה להלן בספר אף כאן בספר", וממאי דהאי זכירה קריאה היא דלמא עיון בעלמא, לא סלקא דעתך דתניא, זכור, יכול בלב, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור הא מה אני מקיים זכור, בפה.

ופשטא דגמ' כתב זאת זכרון בספר, מה להלן בספר, דזכירת עמלק בעי ספר.

והנה בראש יוסף מגילה י"ח הקשה "לא הבינותי זה דמשמע לכא' דמ"ע על כל איש ישראל לזכור מעשה עמלק בכל יום ושיהא מתוך הספר, ואנן לא נוהגין כן, ע' מ"א אור"ח סי' ט' אות ב' דכשיאמר לשמך הגדול יכיון מעשה עמלק, ולא מתוך הכתב בספר, גם מחשבה ועיון בעלמא, וכאן מבואר דוקא שיאמר בפירוש בפה".

ולכא' י"ל בקו' הראש יוסף כמ"ש בבני יששכר חודש אדר ג' ח' (אחר דרוש ו') דבמגילה שם מבואר שיש עשה ול"ת, וכתב דלא תשכח שהוא בלב הוא חיוב בכל יום, וע"ז נתכין המ"א ה"ל, אבל העשה דזכור הוא בפה והוא רק פעם בשנה. (וכ"כ בספ"מ"צ שיש מ"ע ומ"ל, ע"ש מ"ע קפ"ט ול"ת נ"ט, אך לשיטתו לא משמע כבני יששכר). וע' חיד"א בעבודת הקדש בכף אחת סי' ל"ה שכתב באמת דכוונת המ"א בשם האריז"ל דמקיים בזה זכירה בלב, והיינו הלא תעשה.

מיהו לפי חילוק הבני יששכר קשה מה שכתב הח"ס אהל"ז ק"ט ותורת חסד ועוד דשיעורו שכחה הוא שנה ולכן המצוה הוא בכל שנה, (כדמשמע ברא"ש ותוס'), ולפי הבני יששכר הרי דין שנה אינו בשכחה אלא במצות זכירה.

והנה לדעת ראש יוסף ועוד דבעי ספר, נחלקו אי דין ספר הוא ספר בעלמא או דבעי ס"ת. והנה דעת הלקט יוסף ופמ"ג במ"ז ריש סי' קמ"ג ושם סוסי' קמ"ג ומהר"ם שיק של"ו דבעי ס"ת, אבל לפי בנין שלמה ז' ומ"ז א"צ ס"ת אלא ספר. (ולדבריהם אין לחוש כלל אם הוא ס"ת שאינו מהודר, וכן העיר במ"ז). וע' ס' האשכול דיני פורים סי' י' דבעי ספר, וכתב נחל אשכול דא"כ צריך ס"ת, וכ"כ לבושי מרדכי אור"ח ד"ה ומה, ומשיב דבר ח"א מ"ז ד"ה סי' קל"ח, ושערי אפרים ח' פ"ה. וכן משמע ברע"א סי' ס"ט ד"ה עוד יש. אכן ע' בסוף מהר"ם שיק י"ד אחר המפתחות ד"ה ואפילו שכתב דא"צ ס"ת כשר, וע' שאילת יעקב מחתנו ח"ב ל"ד ה' שהעיר על הסתירה במהר"ם שיק. ועוד יש לפרש דעת המ"א דלא בעי ספר כלל, ומפרש בגמ' כפי' פ"ל דכתיב הכא והימים האלה נזכרים וכתבי התם כתוב זאת זכרון בספר, מה להלן בספר אף כאן בספר, ופי' מה שאמרו "מה להלן בספר" קאי על עצם כתיבת המעשה בתורה בפ' בשלח.

והנה ברמב"ן פ' כי תצא כתב דאם פ' זכור מה"ת א"כ הוא סמך למקרא מגילה מה"ת (אף דבגמ' לא הביאו מקור מכאן). וע"ע מרחשת ל"ב בדעת הבה"ג לענין נשים חייבות בשמיעה ופי' דהיינו משום זכירת עמלק. והנה לפי הבה"ג דיוצא זכירת עמלק בקריאת המגילה, לכא' מוכח מזה דס"ל דדין ספר א"צ דוקא ס"ת כשרה. וע' בספ"מ"צ שורש א' שהק' הרמב"ם על בה"ג שמנה מצוה של קריאת המגילה בתוך תר"ג מצוות. וכתבו האחרונים דכוונת הבה"ג דבמגילה מקיים בזה קיום מצות זכירת עמלק, ומיושב בזה גם מה שהקשו על הבה"ג שהשמיט מצות זכירת עמלק. ולכא' א"ש הבה"ג לשיטתו.

דברי היותינו

ויאמר שמואל, כאשר שכלה מנשים חרבך כן תשכל מנשים אמן, וישסף שמואל את אגג (הפטרת זכור)

איתא בילקוט: א"ר לוי בשם ר' יוחנן מה היו עושים ב"ד של עמלק לישראל, היו מחתכין מילותיהן וכו', בא שמואל ופרע להם שנא' וישסף שמואל את אגג וכו'. ר' אבא בר כהנא אמר היה מחתך מבשרו זיתים זיתים ומאכיל לנעמיות, הה"ד יאכל בדי עורו ברור לו מיתה רעה, ע"כ. מבואר שהרג שמואל את אגג מדין עמלק.

אך צ"ב: דבפס' מזכיר "כאשר שכלה מנשים חרבך" וכו', משמע שהרגו מדין רוצח?

ברמב"ם (מלכים ה,ה): מ"ע לאבד זכר עמלק שנאמר תמחה את זכר עמלק, ומ"ע לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר איב תו, שנא' זכור את אשר עשה לך עמלק וכו'. עכ"ל. מבואר דעיקר מצוות זכירת מעשה עמלק היא כדי לעורר איבתו ושנאתו.

וכן ברמב"ם (סה"מ ע' קפט): שציונו לזכור מה שעשה לנו עמלק וכו' ולשנוא אותו בכל

עת ועת ונעורר הנפשות במאמרים להילחם בו וכו'. "הלא תראה שמואל בהתחילו לעשות המצוה הזאת איך עשה, שהוא זכר תחילת מע' שהו הרע ואח"כ ציוה להורגו וכו'. עכ"ל.

וצ"ב: דהרמב"ם עוסק במצוות זכירת מעשה עמלק והביא ראיה משמואל שעסק במצות מחיית עמלק?

מבואר דעת הרמב"ם דזכירה ומחיה אינן מצוות נפרדות, אלא הזכירה עניינה להגביר את השנאה לעמלק ולהביא לקיום המחיה. וכן מבואר שבמלחמה עצמה מקיים מצוות זכירה.

מבואר שכשבא שמואל להרוג את אגג, עסק במצוות זכירה ולפיכך הזכיר מעשיו הרעים, וע"ז הזכירה מעורר איבתו וע"ז יגיע למ' חיותו.

והתחדש בפס' שגם בזכירת רציחותיו של עמלק בזה"ז, כמו שהזכיר שמואל, מקיים מצוות זכירה ע"י שמגביר שנאתו. וכן נראה מהרמב"ן (סוף כי-תצא) שאומר דבקריאת המ' גילה וזכירת מעשי המן הוא עניין של שכירת מעשה עמלק. (ובתרגום שני איתא שקראה אסתר פ' זכור בבואה לפני המלך, והיינו לקיים זכירה לסני מחיה.)

מורנו הגאון הרב אליהו ברוך פינקל זצלה"ה

במבוכה, אך המשגיח לא הגיב כלל. לאחר שי צאו הבחורים אמר המשגיח לאחד ממקורביו "לא איכפת לי כלל מאמירתו של הבחור".

לא עברו ימים רבים, והבחור הנ"ל נהיה חולה ל"ע וסבל הרבה יסורים עד שהלך לער למו. בישיבה דברו שזה מחמת קפידת המש' גיח, אך כשהמשגיח שמע על כך אמר שזה לא נכון, אלא כשהצדיק אינו תובע את עלבונו, ולא אכפת לו כלל מפגיעת האדם הזה, הקב"ה הוא זה שתובע את עלבונו, ויתכן שלכן הבחור נפטר...

לפני פורים היה מן המשגיח הגאון הרב יחזקאל לוינשטיין זצלה"ה מער רר בשיחתו כי בפורים לא משתנה התורה אפילו כחוט השערה... גם על פורים נאמר 'כל המלבין פני חברו בר' בים אין לו חלק לעולם הבא'.

פעם באמצע שמחת פורים בבית המשגיח זצ"ל, כאשר המשגיח דיבר על הלימוד שלנו מניסי הפורים, אחד מן הבחורים שהיה בעל כשרון גדול, אמר משפט קצר שהיה בו פגיעה בכ' בוד המשגיח.

הבחורים שהיו במקום השתתקו

דברי הימים

אין התורה נקנית אלא בחבורה – משלוח מנות

א. ומשלוח מנות איש לרעהו, והוא כדי להרבות רעות, וכמש"כ הב"ח סי' תרצ"ו לבאר מש"כ רש"י דמחלפי סעודתייהו היינו שבשנה אכל זה עם זה, ולשנה הבאה סועד עם חבירו, והק' עליו דאיך יצא האורח ידי משלוח מנות, ות"י הב"ח דטעם משלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו ורעיו, ולהשכיח ביניהם אהבה ואחוה ורעות, וא"כ אם יסעד עם חבירו ורעו, הרי הם בשמחה וטוב לב משתה יחד, ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות, ואפילו בעשירים הדין כן.

וצ"ב דאף דזה טעם תקנת משלוח מנות, ותכלית המצוה, אבל הרי תיקנו חכמים מעשה מצוה של משלוח מנות, ומה"ת אפשר לקיים המצוה שלא באופן שתיקנו חז"ל, והרי בנר חנוכה דעניינה פרסומא ניסא¹, ודאי לא יועיל כלום אם יפרסם הנס באופן אחר, ומ"ש משר לוח מנות. ונראה מבואר מדברי הב"ח דענין השכנת אחוה ורעות אינו רק טעם לתקנת מצות משלוח מנות, אלא זה גופו גדר המצוה, וע"כ גם כשעוסקים בהשכנת אחוה ורעות באופן אחר ג"כ קיימו המצוה.

ולכאורה ענין ריבוי רעות זה הוא הכשר לשמחת פורים, כי כידוע קשה לאדם לשמוח לבדו, וע"י ריבוי הריעות תגדל השר מחה. אכן ביו"ט אשר יש בה מצוה שמחה מה"ת, לא תיקנו משלוח מנות, ורק בפורים תיקנו, ע"כ נראה בזאת ענין נוסף.

ב. בגודל ענין אחוה ורעות מצינו מה שנאמר כשהגיעו בני"י להר סיני, ויחן ישראל נגד ההר, ופירש"י שם כאיש אחד בלב אחד, ואיתא בד"א זוטא פרק השלום, "גדול הוא השלום, שבכל המסעות כתיב ויסעו ויחנו, נוסעין במחלוקת וחוננין במחלוקת, בזמן שבאו לסיני חנו חנייה אחת, ויחן שם ישראל, אמר הקב"ה הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו חנייה אחת הרי השעה שאתן להם את תורת"י. וע"י אוה"ח (שמות י"ט ג) וענין ג' [של ההכנה לקבלת התורה] הוא בחינת יעוד החכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו "בד בבד", שעליהם אמר הכתוב חרב אל הבדים², אלא יתועדו יחד ויחדדו זל"ז ויסבירו פנים זל"ז, וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל, לשון יחיד, שנעשו כולן כאיש אחד, והם עתה ראויים לקבלת התורה עכ"ד, ומבואר מדבריו שענין "בד בבד" אינו מצד צורת הלימוד, אלא הוא ענין בפנ"ע, שאין התורה נקנית אלא בחבורה.³

ואאמרו"ר זצ"ל (שיחות מוסר י"ט ל"ג) ביאר דברי האוה"ח ע"פ מש"א חז"ל (ויק"ר ריש ויקרא) א"ר תנחומא ב"ר חנילאי, בנוהג שבעולם, משא שקשה לאחד נוח לנים, קשה לשנים נוח לארבעה, [ואילו קבלת התורה] משא שקשה לס' רבוא, נוח לאחד (והוא משה רבנו), ולכאורה יפלא שמשא נוח יותר לשנים משום שהכובד מתחלק לק בין שניהם, וכ"א אינו נושא אלא חציו, אבל קבלת התורה מה הבדל יש כמה הם המקבלים, והרי כ"א צריך לקבל את התורה בעצמו.

והביאור בזה עפמש"כ בדרשות הר"ן (דרוש א') שעונש של משה רבינו נובע באמרו שמעו נא המורים, אע"פ שכל"א ואחד מצד עצמו היה ראוי לזה, אך נענש משום שכינה כך את כל הציבור, וע"ש שכ' שהכלל יקנה שבח ומעלה יותר ממה שראוי מצד פרטיו יעו"ש, וכיון שכן הרי באמת ס' רבוא אינם ס' רבוא יחידים, אלא הם ציבור אחד גדול, שכחו גדול יותר מצירוף של ס' רבוא פרטים, ולכן נוח לו יותר לקבל את התורה.

אך כדי שיהיה ציבור אחד, ולא קיבוץ של יחידים, יש ע"ז תנאי, והוא שיהיו כולם כאיש אחד בלב אחד, שע"כ נעשים כולם ציבור אחד, וכ"ה בתנחומא (נצבים סוף אות א') והיה לך ה' לאור עולם, אימתי בזמן שתהיו כולכם אגודה אחת, שנאמר חיים כולכם היום, בנוהג שבעולם אם נוטל אדם אגודה של קנים וכו' וכן אתה מוצא שאין ישראל נגאלים עד שיהיו כולם אגודה אחת שנאמר וכו', כשהן אגודין מקבלים פני שכינה עכ"ל. הרי מפורש שההכנה לקבלת פני שכינה הוא שע"י שכולם אגודה אחת, וזהו מש"א בדא"ז כיון שאהבו השלום וכו' ונעשו חנייה אחת אמר הקב"ה הגיעה השעה שאתן להם תורת, עכ"ד אאמרו"ר זצ"ל.

ג. והנה בדרך ה' ח"ד פ"ז אות ו' ביאר ענין העבודה שנתחייבנו בהם בזמנים ידועים, והם שבת ומועדים, הוא "שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר עלינו מעין האור הראשון, ותחודש תועלת התיקון ההוא במי שקיבלו וכו', וע"כ נתחייבנו באותם העניינים כולם". ושם פ"ח אות ג' כתב "ענין חנוכה ופורים הוא להאיר את האור המאיר במימים ההם, כפי התיקונים שנתקנו בהם, חנוכה בהתגברות בכהנים על הרשעים בני יון, שהיו מתכוונים להסיר ישראל מעובדת ה', ונתחזקו הכהנים ועל ידם שבו לתורה ועבודה וכו'.

(1) וכמש"כ הרמב"ם פ"ג חנוכה ה"ג ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס, ובפ"ד ה"ב "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו, אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק".

(2) בברכות (ס"ג ע"ב) הסכת ושמע ישראל, הסכת, עשו כמות כמות ועייסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, כד"י ב"ח דאמר ר"י ב"ח חרב אל הבדים ונואל, חרב על שונאיהם של ת"ח שיושבים בד בבד (היינו לבדם) ועוסקים בתורה.

ובמאירי שם ו"ל לעולם יעשה אדם לעצמו חבר ללמוד תורה עמו, שאין הפלפול מצוי ליחיד אלא כשחבירו מעוררו, והוא שאמרו אין התורה מתוקנת [נקנית?] אלא בחבורה.

(3) והנה במאמר ה"ל ביאר אאמרו"ר דהדברים אמורים לא רק לענין כלל ישראל, אלא לגבי יחידים כל שמתאגדים יחד מתגדל כחם, וכמש"א הפסוק ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדופו (ויקרא כ"ו ח), ובת"כ שם וכי כך הוא החשבון ולא היה לו לומר אלא מאה מכאן שני אלפים ירדופו, אלא אינו דומה מועטים העושים את התורה למרובין העושים את התורה הרי שכל שמספרה של האגודה גדול יותר מתגדל כחה פי כמה וכמה. ולפ"י מש"א שאין התורה נקנית אלא בחבורה ה"ז מענין זה, וכמש"א חז"ל אינו דומה מרובים העושים את התורה וכו'.

דַּת גְּמוּרָה וְע"כ זָכוּ לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת, עַכ"ד אֲמַר"ר זצ"ל. וְעַי' הַגַּר"א אֲסֵתֵר ט' ט"ז שְׁפִי' וְעִמּוּד עַל נַפְשָׁם, פִּי' בְּאַחַדוֹת גְּמוּרָה, וְשֵׁם כ"ג פִּי' וְקַבֵּל הַיְהוּדִים וְגו' שְׁכוֹלֵם קִיבְלוּ כְּאַחַד. וְהֵן הַדְּבָרִים, שְׁע"י וְעִמּוּד עַל נַפְשָׁם כּוֹלֵם כְּאַחַד, קִיבְלוּ כּוֹלֵם כְּאַחַד, וְהֵינּוּ כְּאִישׁ אֶחָד וּבִלְבַב אֶחָד. ד. וְיוֹצֵא מִדְּבַרֵי דֶרֶךְ ה' שְׁעִיקֵר גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַפּוֹרִים הוּא הַמְּשַׁר כַּת אֹר קַבֵּלַת הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ טַעַם מִצּוֹת מְשֻׁלּוּחַ מְנוּת, שֶׁהוּא לַהֲרֵ בּוֹת רֵיעוּת בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְע"ז נֹזְכָה לְהַמְשִׁכַת אֹר קַבֵּלַת הַתּוֹרָה.

וּפּוֹרִים לַעֲנִין הַצֵּלְתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת בָּבֶל וְחֹזֶרֶת קַבֵּלַת הַתּוֹרָה שְׁחִזְרוּ וְקִיבְלוּ עֲלֵיהֶם לַעֲוֹלָם, כְּמוֹ שְׁאֵמֹר חֲז"ל הִדְר קִיבְלוּהָ בִימֵי אַחְשׁוּרוֹשׁ". וְהֵנָּה בְּפּוֹרִים הִיתָה הִיתָה קַבֵּלַת הַתּוֹרָה בְּדֶרֶגָה גְּבוּהָה יוֹתֵר מִבְּד מִן מ"ת, וְכַמְשָׁ"א בְּשַׁבַּת (פ"ח א') מִלְמַד שְׁכַפָּה עֲלֵיהֶם הִר כְּגִיט וְכו', אֲמַר רַבִּי מַכְאֵן מוֹדַעָה רַבָּה לְאוֹרֵייתָא, אֲמַר רַבָּא אַעֲפ"כ הִדְר קַבֵּ לֹוה בִימֵי אַחְשׁוּרוֹשׁ וְכו', וְבִיֵּאֵר אֲמַר"ר (שִׁיחוֹת מוֹסֵר כ"ה ל"א) שְׁבִימֵי אַחְשׁוּרוֹשׁ הִגִּיעָה לְדֶרֶגָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר שֶׁל אַחַדוֹת מֵהַאֲחַדוֹת שְׁבַשְׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה, שְׁע"י הַסְכָּנָה הַגְּדוֹלָה שְׁאִימָה עֲלֵיהֶם, נִשְׁכַּחוּ כֹל הַהֲקַפְדוֹת וְהַתְּעוּרוֹמוֹת שֵׁשׁ לְאָדָם עַל חֲבִירוֹ, וְהִיתָה שַׁעַת אֶחָד

הִנֵּה מֵה טוֹב
וּמֵה גַעֲיִם
שְׁבַת אֲהֵינָם
גַּם יִרְדֵּי

NO SIMCHA IS COMPLETE WITHOUT THE FAMILY'S PRESENCE.

This is why we need you at the Mir's upcoming celebration!

We have prepared an especially enjoyable program that will make the evening an uplifting, enjoyable, and personal Mir experience.

NOTE NEW TIMES

- 4:15** PRE-EVENT SHIURIM followed by MEET & GREET WITH RABBEIM
- 4:30** RECEPTION
- 6:00** DINNER PROGRAM
- 8:00** וְשִׂמְחַתֵּם לִפְנֵי ה' REJOICE WITH OUR RABBEIM

**EVENING OF
RECOGNITION**

ב' ניסן
**APRIL
03
22**

BELL WORKS
HOLMDEL NJ

PLACE YOUR AD & RESERVATION TODAY!

P 718.972.0500 **F** 718.851.1999 **E** dinner@themir.org **W** themir.org/dinner

Mechiyas Amalek Today

Harav Hagoon Yaakov Moshe Katz Shlita

Parashas Zachor is a hakdamah to Purim, as the Gemara says that we read it right before Purim because on Purim we fulfill the mitzvah of mechiyas Amalek. I would like to discuss an insight into mechiyas Amalek that yields an important lesson regarding Purim, with a connection to Parashas Vayikra.

The Gemara (Megillah 10b) says that when the Tannaim started to expound the Megillah, they gave introductions that help us understand the concepts of the Megillah. One of these pesichos is from R' Shmuel bar Nachmani, who notes that the passuk (Yeshayah 55:13): תחת הנעצוץ יעלה תחת הברוש תחת יעלה הסרפד יעלה הדס והיה לה לשם לאות עולם לא יקרת contains several allusions to Purim.

The words תחת הנעצוץ, he says, refer to Haman, who turned himself into an avodah zarah. A naatzutz is a thorny tree, representing the rasha, who "pricks" those around him. In his place, יעלה ברוש — Mordechai arose, who is called "rosh habesamim." Tzaddikim are like besamim, as it is pleasant to be around them. In place of the thorny sirpad, the passuk continues, comes the sweet-smelling hadas. This refers to Esther's taking the place of Queen Vashti.

What was unique about the nes of Purim was that Haman Harasha, who was a powerful, influential person, was displaced by the tzaddik Mordechai, and the wicked Vashi was replaced by the tzaddekes Esther.

The words והיה לה לשם refers to the reading of the Megillah. When we see the tzaddikim taking over the places of the superpower resha'im, that reveals the Name of Hashem. Indeed, the Midrash in Parashas Shemos says that the Name of Hashem means the revelation of His hanhagah of the world. The events of Purim involved a powerful revelation of hanhagas Hashem in the world.

How so?

Who's In Charge?

The Yaaros Devash and the Sfas Emes offer a beautiful explanation, based on the passuk at the end of Parashas Beshalach that says: ויאמר כי יד על כס קה מלחמה לה בעמלק מדר דה

Rashi, citing Chazal, explains that the abbreviated forms of kisei (כס) and of Hashem's Name (קה) indicate that: אין שמו שלם ואין כסאו שלם עד

שימחה שמו של עמלק כולו.

The Netziv explains that although today there is no nation called Amalek, there still are people who represent Amalek, as they ascribe to its ideology. These people are spread throughout the world, and are often in control of nations. Today, therefore, the perpetual war against Amalek focuses on those who oppose the revelation of Hashem's Throne — His malchus — and His Name.

When Mordechai took the place of Haman, that was a fulfillment of mechiyas Amalek and therefore a revelation of Hashem: והיה לה לשם, because His Name is not complete when Amalek exists.

Haman is described as a naatzutz because he made himself into an avodah zarah. What does that mean?

The gematria of "Amalek" is 240, which is also the gematria of רם, which means "high." Amalek ascribes to the belief that כחי ועצמי ידי עשה הזו — he feels he's in control, and he's running the show. To this very day, there are Amalekim who are willing to kill thousands of people for their own kavod, to show they're in charge. That is a rejection of Hashem's Name and His malchus. As long as there are superpowers running the world, the revelation of Hashem's Name is blocked, as people do not recognize that Hashem is running the world and that everything comes from Him. In this sense, Haman made himself into an avodah zarah, and this is also the avodah zarah of our time: kochi v'otzem yadi.

The Vilna Gaon notes that the concept of Amalek relates not only to the non-Jews, but even to the Yidden, as we, too, have an erev rav that are classified as Amalek. These people also have the attitude of kochi v'otzem yadi, lo aleinu.

The Miracles Hidden in Nature

On Purim, we experienced a revelation of והיה לה לשם. Why is this connected specifically with the reading of the Megillah?

The Gaon explains that the difference between the nes of Purim and other nissim is that whereas those other nissim were open miracles that happened at particular occasions, they did not show that Hashem is in charge of every circumstance, all the time, as the nes of Purim did. Purim was a hidden nes, and one could have said that all the events in the Purim

story were natural occurrences: Achashverosh made a party, got angry at his wife, killed her, made a beauty contest, chose and married Esther, got upset at Haman, and hanged him on the gallows he had prepared for Mordechai, who had just happened to be present when Bigsan and Seresh plotted to overthrow the king. All random events. But the reading of the Megillah conveys to us that this entire series of occurrences, strung together, had to have been Hashem's doing.

This revealed that all of teva is really Hakadosh Baruch Hu, and that is the uniqueness of the nes of Purim.

Amalek are the ones who deny Hashem's hashgachah — because if they acknowledge that Hashem runs the world, it means they're not in charge. In their arrogance, therefore, they claim that everything happens randomly. This is alluded to in Mordechai's use of the word karahu — וַיִּגְדְּ לוֹ— מְרַדְּכֵי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ Amalek, in the passuk: אֲשֶׁר קָרְךָ בְּדַרְךָ. A similar term is used regarding Eisav, as well. This is the essence of Amalek and Eisav: everything is random, by coincidence.

The place where we reveal that this is wrong is Megillas Esther. Their kfirah is denial that Hashem is running the world, and Megillas Esther disproves that. That is why it's called Megillas Esther. According to one opinion, Esther's name was really Hadassah, but R' Tzadok explains that the name "Esther" indicates that even the hester is truly all hashgachas Hashem.

The way to obliterate Amalek is to believe in Hashem. We see this clearly in Parashas Beshalach, when the Yidden had no water and wondered, וַיִּשְׁאָל ה' בְּקִרְבָּנוּ אֵם אֵין — after which Amalek arrived. Rashi, citing Chazal, explains the juxtaposition: When the Yidden question whether Hashem is with them, then middah k'neged middah, they are attacked by Amalek, who deny Hashem's hashgachah and claim that everything is mikreh.

During the ensuing war, Moshe Rabbeinu raised his hands in order to win the battle. Why didn't he do this by during any other war? Because the way to overpower Amalek, specifically, is to lift our hands and daven to Hashem, recognizing that everything comes from Him. That was the teshuvah necessary to defeat Amalek.

Mordechai Hatzaddik followed in this path of Moshe Rabbeinu. When confronted by a tzarah, he led Klal Yisrael to daven and do teshuvah, and that accomplished mechiyas Amalek.

Destroying Kochi V'Otzem Yadi

Today, we are experiencing the galus of Rome, which is Eisav, whose primary representative is Amalek. What is the tikkun that will set us free, bringing geulah to Klal Yisrael on both the individual and collective levels? When we lift our hands, davening to Hashem with all our might, recognizing His hashgachah and thanking Him for all He does for us.

Rashi adds that when Klal Yisrael questioned ה' בְּקִרְבָּנוּ אֵם אֵין, Hashem responded, "I gave you the ananei hakavod and the mann — how can you ask whether I'm in your midst?"

We, too, can ask ourselves, "Hashem gives us so much — why don't we see Him? Why don't we thank Him?"

That's the avodah of mechiyas Amalek: to destroy the kochi v'otzem yadi and realize that everything comes from Hashem. We are then zocheh

to be saved from Amalek.

After Haman was killed, the Megillah says: וְשִׂמְחָה אֹרְחָה וְשִׂמְחָה וְיִקָּר וְשִׂשׁוֹן וְיִקָּר. Why? When Amalek is gone, we feel kirvas Hashem: Hashem is with us, Hashem helped us. Ah, simchah v'sasson v'yekar — that's on a natural level. When I'm alone, I'm scared, I don't know what's going to be. But when I know Hashem is running the show, I'm at peace, I'm happy, and I'm optimistic.

On a deeper level, the presence of the Shechinah brings simchah: וְיִהְיֶה נֶעֱמָה ה' עִלְיָנוּ. When people deny hashgachas hashem, they lose that connection to Hakadosh Baruch Hu, so they don't feel that simchah, but as soon as there's mechiyas Amalek we're zocheh to simchah. That's the simchah of Purim: מְשֻׁנָּס אֶדְר מְרַבִּים בְּשִׂמְחָה. The recognition of the nes of Purim, and what it means for us — that even within the galus Hashem is with us and He loves us — brings simchah.

We can't go out and fight in order to fulfill the mitzvah of mechiyas Amalek, but we can do the one thing that strips Amalek of its power: daven to Hashem, lift our hands to Hashem, believe in Hashem. Then, we strengthen our emunah and bitachon, and we're zocheh to geulos and yeshuos.

This is the lesson of Purim: וְהָיָה לָהּ לְשִׁים.

The Hod Comes from Anavah

How is this connected to our parashah? Moshe Rabbeinu didn't want to write the word vayikra with a big alef, which would have conveyed that Hashem spoke to him because he deserved it, as we know that Hashem uses the word vayikra, a term of endearment, when speaking to tzaddikim. He therefore wrote it with a small alef.

From the anavah of Moshe Rabbeinu, we learn that Hashem's revelation to a person, and His hashraas haShechinah on a person, depend on his anavah. What is the source of anavah? When a person realizes that all of his achievements are due to Hashem's help. Moshe Rabbeinu was a great person, who performed nissim. But he was an anav: He realized everything was from Hashem.

The more you realize that everything is from Hashem, the more you're zocheh to revelations from Hashem. That's the lesson of "vayikra." How do you feel Hashem in your life? If you're an anav and you believe in Hashem, you'll see Him — He'll talk to you all the time.

Moshe Rabbeinu had karnei hod, and one opinion in the Midrash is that these came from the little bit of ink that was left over from the Sefer Torah. Why was this bit of ink left? The Ohr Hachaim explains that Moshe was supposed to write vayikra with a big alef, and because he wrote it with a small alef, some ink remained. This teaches us that anavah is the beauty of a person. A true anav emanates hod — the Shechinah is with him, and everyone sees how special he is.

Hashem should help us to strengthen our anavah, which is the opposite of the gaavah of Amalek, and wipe out Amalek's avodah zarah of kochi v'otzem yadi — and we should all be zocheh together וְשִׂמְחָה אֹרְחָה וְשִׂמְחָה וְיִקָּר וְשִׂשׁוֹן וְיִקָּר — kein tiyeh lanu!

The following is a preview of the new sefer, *Rav Nosson Tzvi Speaks*, an English translation of the weekly Erev Shabbos Sichos delivered by the Rosh Hayeshiva zt"l around his dining room table. The sefer will be released at the upcoming Dinner.

פרשת ויקרא Parashas Vayikra

Listening to the Limud

ויקרא אל משה ויךבר ה' אליו מאהל מועד לאמר.
He called to Moshe, and Hashem spoke to him from the Tent of Meeting, saying (Vayikra 1:1).

Rashi comments: "The voice [of God] would go, and reach [Moshe's] ears, but all of Israel would not hear it. One might think that there was 'calling' at breaks (spaces between Torah passages) as well, but the verse says, 'And [Hashem] spoke,' [which implies that] for speaking there was 'calling,' but not for breaks. What purpose did the breaks serve? To give Moshe an interval of time for contemplation between one section of the Torah and another and between one topic and another. All the more so for an ordinary person who learns from an ordinary person."

With these words, Rashi is imparting fundamental lessons regarding *limud Torah*.

Several phenomenal events transpired when Hashem spoke to Moshe Rabbeinu from the Ohel Moed. Naturally, sound waves spread from their source and enter the ears of anyone in listening range. The voice of Hashem is particularly loud and powerful, as the verse states: קול ה' בכח, *The voice of Hashem [comes] in power (Tehillim 29:4)*. Yet in this case, Hashem's voice penetrated

Parashas Vayikra 1

only Moshe Rabbeinu's ears, while even those standing in close proximity to him heard nothing at all.

The miracle here was that the voice of Hashem, which was spoken with Godly force, couldn't even be heard by those standing outside the Ohel Moed! Rashi explains that the words ויךבר ה' אליו מועד מאהל, *and Hashem spoke to him from the Tent of Meeting*, indicate that the voice of Hashem thundered inside the Ohel Moed, but, inexplicably, was not heard outside.

Midrash Tanchuama (Vayikra 1) elaborates that the voice that Hashem used to speak to Moshe Rabbeinu from the Ohel Moed was not merely loud and resonant — it was the same awe-inspiring voice that He used when speaking to Bnei Yisrael on Har Sinai. Still, the voice was unheard by all except Moshe, as Hakadosh Baruch Hu created a special channel that allowed His words to travel directly into Moshe Rabbeinu's ears.

What was the significance of this unusual miracle, and what lesson can we draw from it?

Hearing the Kol HaTorah

After Mattan Torah, Hashem's voice could not be heard by every ear, only by those worthy of hearing it. Only ears as pure as those of Moshe Rabbeinu were privileged to hear this *kol Hashem*, while those who were less pure heard nothing.

Today, as well, not every person is privileged to hear the *kol haTorah*. While Hashem gave Torah to Klal Yisrael as a unit, only a select group among us is truly worthy of hearing the holy voice of Torah. Every morning we beseech Hashem for this special capacity to listen and hear, as we entreat: וְתֵן בְּלִבְנוּ בִּינָה לְהִבִּין וּלְהַשְׁבִּיל לְשִׁמְעוֹ, *Instill in our hearts to understand and to elucidate, to listen, to learn, and to teach.*

Even a person who is wise and perceptive may not be capable of "hearing" the Torah's words. The request that we merit "to listen" therefore precedes the subsequent requests that we merit "to learn and to teach," for only if one has the special *zechus* to hear and listen to *divrei Torah* can he truly learn Torah, internalize it, and then relay it to others.

2 RAV NOSSON TZVI SPEAKS

Obviously, in order to have the *zechus* of listening to Torah, a person must ensure that he is worthy of it, like Moshe Rabbeinu, who purified himself and sanctified his heart and soul until his ears were the purest receptacles, worthy of *וישמע את הקול מדבר אליו*, and he heard the voice [of Hashem] speaking to him (Bamidbar 7:89). Similarly, anyone who aspires to hear the *kol haTorah*, and to allow its holiness to penetrate his ears, mind, and heart, must work on himself, refine his *middos*, and beseech Hashem that his heart should be pure and worthy of listening to Torah, as Shlomo HaMelech entreated: *וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ*, May You grant Your servant a listening heart (I Melachim 3:9). While *hearing* occurs in the ear, *listening* takes place in the caverns of the heart, and a person must therefore beseech Hashem for the capacity to truly listen, hear, and absorb the words of Torah.

No Interruptions

Rashi presents another explanation of the words *וִקְרָא אֶל מֹשֶׁה*, He called to Moshe: "Calling" preceded every statement, and every saying, and every command. It is a language of affection." Hashem's call to Moshe was an expression of His great love for him, as the Ramban (*Vayikra* 1:1) explains, "He would say to him, 'Moshe, Moshe,' and he would reply, 'Hineni — I am here,' and this is a way of [expressing] affection."

Rashi teaches that only when Hashem spoke to Moshe was there a call of affection; when a break occurred in the learning, as indicated by a space in the *Sefer Torah*, no such expression of love followed. Although it was necessary to pause between one topic and the next in order to provide Moshe Rabbeinu with ample opportunity to reflect upon what he had learned, these intervals were not followed by a new call of affection.

This underscores that interruptions in *limud Torah* are regarded in a negative light. If Moshe Rabbeinu took "a necessary break" from learning in order to absorb and review what he had acquired, and the consequence was that Hashem did not call to him affectionately afterward, imagine the gravity and loss born of "unnecessary

Parashas Vayikra 3

breaks" from learning! Worse yet, who can fathom the calamity of "breaks" that cause *bittul Torah* and distract others from learning!

The Gemara states (*Sanhedrin* 71a): "Whoever sleeps in a study hall, his Torah knowledge becomes tattered, as it is stated (*Mishlei* 23:21): *וְקָרְעִים תְּלַבֵּישׁ נֹמֵךְ*, and a slumberer will wear tattered clothing." Here, Shlomo HaMelech teaches that just as a tattered garment is not regarded as clothing, because it is useless to the wearer, so, too, the Torah of one who frequently starts and stops learning is not regarded as *limud Torah*. This is not only because of the time he squandered, but also because the learning is flawed at its source, for such a habit negates the very essence of Torah.¹

It is imperative to know that *retzifus* in *limud Torah* is not just a commendable attribute or a higher level of learning, but is the very core of how to learn!

Bein Hazmanim — Time to Reflect and Review

Rashi's comment about the purpose of breaks conveys an important lesson to us, as *bnei yeshivah*. If Moshe Rabbeinu, who learned Torah from Hakadosh Baruch Hu Himself, required occasional breaks between topics in order to reflect upon all he had been taught, how much more so do we, simple people learning from simple people, require occasional intervals to reflect, assess, and review the Torah we have learned.

This explains why our rabbanim have instituted the period of *bein hazmanim* within the yeshivah world. From an outsider's perspective, the concept of a *bein hazmanim* prompts many questions. Isn't the institution of *bein hazmanim* the greatest imaginable *bittul Torah*? Why would rabbanim and roshei yeshivah encourage thousands of *bachurim* to leave yeshivah for weeks at a time?

Actually, the period of *bein hazmanim* features a unique quality.

1. The Chazon Ish writes famously regarding this topic: "To learn one hour and stop one hour is upholding emptiness, nothingness, and void. It is like one who plants and then pours water upon it to wash it away. The essence of learning is constancy and consistency. Consistent learning is the secret of holiness, and he who makes his Torah into scraps, has collected wind [emptiness]" (*Igros Chazon Ish* Vol. 1, Letter 3).

4 RAV NOSSON TZVI SPEAKS

Obviously, in order to have the *zechus* of listening to Torah, a person must ensure that he is worthy of it, like Moshe Rabbeinu, who purified himself and sanctified his heart and soul until his ears were the purest receptacles, worthy of *וישמע את הקול מדבר אליו*, and he heard the voice [of Hashem] speaking to him (*Bamidbar* 7:89). Similarly, anyone who aspires to hear the *kol haTorah*, and to allow its holiness to penetrate his ears, mind, and heart, must work on himself, refine his *middos*, and beseech Hashem that his heart should be pure and worthy of listening to Torah, as Shlomo HaMelech entreated: *ונתת לעבדך לב שמע*, May You grant Your servant a listening heart (*1 Melachim* 3:9). While hearing occurs in the ear, listening takes place in the caverns of the heart, and a person must therefore beseech Hashem for the capacity to truly listen, hear, and absorb the words of Torah.

No Interruptions

Rashi presents another explanation of the words *ויקרא אל משה*. He called to Moshe: "Calling preceded every statement, and every saying, and every command. It is a language of affection." Hashem's call to Moshe was an expression of His great love for him, as the Ramban (*Vayikra* 1:1) explains, "He would say to him, 'Moshe, Moshe,' and he would reply, 'Hineni — I am here,' and this is a way of [expressing] affection."

Rashi teaches that only when Hashem spoke to Moshe was there a call of affection; when a break occurred in the learning, as indicated by a space in the *Sefer Torah*, no such expression of love followed. Although it was necessary to pause between one topic and the next in order to provide Moshe Rabbeinu with ample opportunity to reflect upon what he had learned, these intervals were not followed by a new call of affection.

This underscores that interruptions in *limud Torah* are regarded in a negative light. If Moshe Rabbeinu took "a necessary break" from learning in order to absorb and review what he had acquired, and the consequence was that Hashem did not call to him affectionately afterward, imagine the gravity and loss born of "unnecessary

to personal growth. Find a quiet corner, recite two *perakim* of *Tehillim* quietly, with *kavanah*, and then sit down immediately to learn for a half-hour, with *hasmadah* and *retzifus*. Then reflect upon yourself, your learning, and your growth. The brief *tefillah* coupled with the half-hour of uninterrupted learning is a means of purifying yourself so that you can perform honest introspection and assess your spiritual growth. I recommend doing this at least once a week, and one who does this will not have wasted his *bein hazmanim* or allowed his *limud Torah* to become "tattered."

Even during the days of *bein hazmanim*, it is forbidden to waste time or be *mevatel Torah*. We are all charged with the constant obligation of *והגית בו יום וילילה*, You should contemplate it day and night (*Yehoshua* 1:8), which applies equally during the *zman* and *bein hazmanim*. We must reaccept Torah every day of life with love, and *bein hazmanim* provides the additional opportunity to conduct a *cheshbon hanefesh* and prepare ourselves for the coming *zman*.

May Hashem help us to always utilize our hours and days effectively, which will empower us to start the next *zman* in the right way.